

PÄÄKIRJOITUS

Vuosi 2021 – lehden 40. juhlavuosi ja Tutkitun tiedon teemavuosi

Mikael Laakso

Hanken

mikael.laakso@hanken.fi

<https://orcid.org/0000-0003-3951-7990>

Asiasanat: informaatiotutkimus, toimitustyö

Vuosi 2020 on ollut COVID-19 pandemian leimaama, edellyttäen poikkeusjärjestelyitä yhteiskunnan kaikilla tasoilla. Lukuisat tapahtumat ja kohtaamiset ovat siirtyneet verkkoon käyttäen erilaisia sähköisiä työkaluja yhteistyön ja viestinnän tueksi. Tämän saimme kokea myös Informaatiotutkimuksen yhdistyksen toiminnassa, kun Informaatiotutkimuksen päivät järjestettiin kokonaan etäyhteyksien varassa marraskuun alussa. Erinomaisten järjestelyiden ansiosta tapahtuma sujui hyvin ja I-päivien perinne jatkui vahvana!

Artikkeli on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä

Pysyvä osoite: <https://doi.org/10.23978/inf.100477>

Tieteellinen viestintä ja julkaiseminen on ollut paineen alla kuluneen vuoden aikana, kysyntää on ollut nopeille ja avoimille ratkaisuille jotta tieto taudista ja sen ehkäisystä voitaisi rakentaa globaalilla tasolla. Preprint-käsikirjoitukset sekä vertaisarvioinnin rooli ja läpinäkyvyys on myös ollut esillä monessa keskustelussa. Nähtäväksi jää miten muutospaineet vaikuttavat pitkällä tähtäimellä laajemmin tieteellisen julkaisemisen kentällä. Vanhoja käytäntöjä on kylläkin välillä hyvä haastaa ja kyseenalaistaa – millaiset prosessit lopulta tukevat luotettavan tutkitun tiedon muodostumista ja vaikuttamista parhaiten?

Vuosi 2021 on Suomessa Tutkitun tiedon teemavuosi (<https://tutkitutieto.fi/>) jolloin pyrkimyksenä on korostaa tieteellisen tiedon arvoa ja hyödyllisyyttä. Tieteellisen tiedon selkäranka on julkaisutoiminta, ja saamme Suomessa olla ylpeitä siitä, että meillä on paljon kotimaisia tiedelehtiä, jotka julkaisevat laadukasta tutkimusta vuodesta toiseen, toimien pitkälti vapaaehtoisvoimin. Tähän Informaatiotutkimus-lehden numeroon sisältyvä Anna-Kaarina Linnan, Mika Holopaisen, Arto Ikosen ja Irene Ylösen tutkimusartikkeli "Kotimaiset tieteelliset julkaisusarjat ja avoimuus" piirtää kattavan ja tarkan kuvan 336 vertaisarvioidun kotimaisen lehden nykytilanteesta mitä tulee niiden avoimuuteen. Tutkimus paljastaa, että noin puolet lehdistä julkaisevat sisältönsä verkkoon avoimesti ilman viivettä. Vaikka edistystä on ollut kohti avoimuutta, niin monelle kotimaiselle lehdelle mahdollinen siirtyminen avoimeen julkaisemiseen on vielä tekemättä. Iso epävarmuustekijä on lehden toiminnan rahoitus, kun tuloja ei enää saada tilausrakenteista eikä korvaavia jatkuvan toiminnan varmistavia tulonlähteitä ole. Toivon että tähän löydetään kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu, jotta meillä olisi tulevaisuudessa entistä enemmän avoimesti julkaita lehtiä mainiossa Journal.fi-palvelussa, joka on myös Informaatiotutkimus-lehden koti. Palvelu on oiva näyteikkuna avoimelle tutkitulle tiedolle.

Vuosi 2021 on lehden osalta erityinen koska Informaatiotutkimus-lehti täyttää silloin 40 vuotta. Tämä on mille tahansa tiedelehdelle todella merkittävä ikä tällaisina aikoina, kun tiedekentällä kansainvälisesti lanseerataan uusia lehtiä paljon mutta myös pitkään toimineita lakkautetaan. Vuoden aikana tulemme huomioimaan tätä merkittävää juhlavuotta meidän viestinnässä, tapahtumissa ja oman teemanumeron muodossa. Vuoden kuluttua julkaistavaan 4/2021 numeroon on tarkoitus koota kotimaisen informaatiotutkimuksen historiaa, nykytilannetta ja/tai tulevaisuutta korostavia tekstejä. Yksityiskohtainen kutsu käsikirjoituksille on julkaistu lehden verkkosivulla, ja suosittelemme kaikkia tutustumaan siihen ja levittämään sanaa omilla yhteisöissään.

Vuosi 2021 tulee lisäksi olemaan lehdelle poikkitieteellisyyden ja laajentuneen yhteistyön vuosi. Vaikka julkaisemme muutenkin informaatiotutkimukseen liittyvää materiaalia laajasti määriteltynä, niin ensi vuonna julkaistava teemanumero 3/2021 "Yhteiskuntatieteiden ja informaatioteknologian rajapinnoilla" pyrkii rakentamaan siltoja tutkimukselle, tiedolle ja tekijöille informaatiotutkimuksen perinteisen ytimen ulkopuolelta. Tässäkin tapauksessa yksityiskohtainen kutsu käsikirjoituksille on julkaistu lehden verkkosivuilla, ja toivon että tähän numeroon saadaan mukaan paljon uusia näkökulmia ja avauksia.

Näillä eväillä uskon, että ensi vuodesta tulee olemaan lehdelle mitä mainioin juhlavuosi, ja toivon että tulemme vuoden aikana saamaan mahdollisuuksia nähdä myös kasvokkain.

Mikael Laakso

Espoossa 14.12.2020